

בש"פ 6561/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 6561/22

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

בקשה להארכת מעצר ראשונה מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ט"ז בתשרי התשפ"ג (110022)

בשם המבקשת: עו"ד איתי שהם
בשם המשיב: עו"ד יפית וייסבוך

החלטה

לפניי בקשה ראשונה להארכת מעצרו של המשיב מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

כתב האישום וההליכים עד כה

1. העובדות הרלוונטיות לעניין פורטו בהחלטה קודמת של בית משפט זה, והמעוניין להרחיב יעין שם (בש"פ 3238/22 פלוני נ' מדינת ישראל (19.5.2022), כב' השופט אלרון (להלן: בש"פ 3238/22)). בקצרה, יאמר כי נגד המשיב הוגש ביום 13.1.2022 כתב אישום המייחס לו שלושה אישומים בעבירות של מעשה סדום ומעשים מגונים בקטינות בנות משפחה. על פי המתואר, המשיב ביצע עבירות מין שונות במשך שנים בשלוש מבנותיו (להלן: הבת הגדולה, הבת האמצעית והבת הקטנה, ושלוש הבנות יחדיו: המתלוננות). המעשים המתוארים חוזרים ונשנים, וחלקם בוצעו, לפי הנטען, בתדירות יום-יומית. באחד המקרים המתוארים בכתב האישום, המשיב ביצע מעשה מגונה בבת הגדולה לאחר שנישאה, בביתה החדש ועת הייתה בהיריון ראשון מבעלה.
2. במקביל להגשת כתבי האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בתסקיר שירות המבחן שהתקבל ביום 27.4.2022, נקבע כי המפקחים שהוצעו לצורך בחינת חלופת המעצר בעניינו של המשיב אינם מתאימים, משהיכרותם עם המשיב מוגבלת, וכך גם יכולתם לספק פיקוח אנושי רציף ואפקטיבי. בנוסף, נקבע כי קיים סיכון להישנות התנהגות מינית פוגענית מצד המשיב כלפי בנותיו האחרות או קטינות נוספות בסביבתו. עוד צוין בתסקיר כי המתלוננות סירבו לשתף פעולה עם שירות המבחן ועם רשויות חוק אחרות, ומסרו כי הן אינן חוששות משחרורו של המשיב. המלצת שירות המבחן, לאור אורחות חייו של המשיב והיעדר אפשרות לטיפול מיני מפחית סיכון, הייתה שלא לשחרר את המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריא.
3. בדיון שהתקיים ביום 28.4.2022 טענה באת-כוחו של המשיב כי תסקיר שירות המבחן מוטעה, מגמתי ובלתי מבוסס. זאת, בין היתר, משום שהמתלוננות אינן מתנגדות לשחרור המשיב, וכן כיוון שחלופת המעצר שהוצעה מרוחקת, ועל כן בכוחה לאיין את מסוכנות המשיב.

מנגד, המדינה טענה שהתסקיר מעמיק, וכי מסקנותיו מבוססות: שירות המבחן בחן שתי חלופות מעצר, שוחח עם כלל הגורמים הרלוונטיים, והגיע למסקנה "שקיים סיכון להישנות התנהגות מינית פוגענית כלפי בנות מוכרות ובנותיו בפרט, כשלא ניתן לשלול פגיעות בקטינות נוספות זמינות אף מחוץ למשפחה", וכן חשש ממשי לשיבוש ההליכים מצד המשיב. בתוך כך, הוער שהמשיב סירב לשתף פעולה עם שירות המבחן, וכי הגם שזכותו להכחיש מכל וכל את המיוחס לו, כפי שעשה, יש בעמדת להד"ם כדי להקשות על בית המשפט בהבנת מניעיו ובהערכת הסיכון שנשקף ממנו. על כן, מסוכנות המשיב נותרת בעינה, ולמעשה היא רק מתעצמת לנוכח העובדה שעלה לכאורה בידו של זה לפגוע מינית בבתו הגדולה גם כאשר היא התגוררה בנפרד מהמשיב. עוד נטען כי סירובן של המתלוננות לשתף פעולה עם גורמי אכיפת החוק והיעדר התנגדותן לשחרורו של המשיב מעידות דווקא על קיומו של חשש מוגבר לשיבוש הליכים - העדתן של המתלוננות בהליך העיקרי קריטית, ועל כן, לשיטת המדינה, יש להחזיק את המשיב במעצר מאחורי סורג ובריא לפחות עד אשר יעידו בבית המשפט.

4. בהמשך, בדיון שהתקיים ביום 2.5.2022 השלימו הצדדים את טיעוניהם וניתנה החלטה בעניין, אשר הורתה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית משפט קמא נימק עמדתו, בין היתר, בכך שהמעשים המיוחסים למשיב בכתב האישום מבססים את עילת המסוכנות הסטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(5) לחוק המעצרים; בהיעדר שיתוף הפעולה מצדו עם שירות המבחן - אשר כעמדת המדינה, מותירה את המסוכנות בתוקפה; ובקיומם של "אותות מדאיגים" נוספים אשר מטילים ספק בכוחה של חלופת המעצר למנוע את הסכנה שבפגיעה נוספת בקטינות. בראשם ניצב החשד שהמשיב ביצע מעשה מגונה בבת הגדולה בביתה, ולכך מצטרפת העובדה שזו הגישה תלונה שנגנזה בגין מעשה דומה לפני כעשור, ועל פי המיוחס לו, המשיב לא חדל ממעשיו גם לאחר מכן. לאור כל אלו, נקבע כי המסוכנות הנשקפת מהמשיב גבוהה מאוד. זאת ועוד, נקבע גם כי החשש משיבוש הליכים משמעותי אף הוא,

וכי בנסיבות העניין "עילה זו תעמוד במלוא תוקפה, לפחות עד לסיום עדויותיהן של המתלוננות".

5. על החלטה זו הגיש המשיב ביום 15.5.2022 ערר לבית משפט זה (בש"פ 3238/22). השופט יוסף אלרון דחה את הערר, ובתוך כך עמד על חומרת העבירות המיוחסות למשיב ונסיבות ביצוען, והוסיף כי כאשר קיימת המלצה שלילית מטעם שירות המבחן, סטייה ממנה תיעשה אך במקרים חריגים שבהם מתקיים טעם ייחודי וכבד משקל לעשות כן, וטעם כזה אינו מתקיים בעניינו של המשיב.

6. ביום 18.5.2022 הגיש המשיב בקשה לפסול את אחד משופטי ההרכב שנקבע לדיון בתיק העיקרי, לאור חשיפתו למידע מסוים עת דן בעניינו של המשיב בהליכי המעצר. משבקשה זו נדחתה, הגיש המשיב ערעור על כך לבית משפט זה. ביום 20.6.2022 קיבלה נשיאת בית המשפט העליון, השופטת אסתר חיות, את הערעור, ונקבע כי השופט האמור יוחלף בשופט אחר בהליך העיקרי (ע"פ 3712/22 פלוני נ' מדינת ישראל (20.6.2022)). בעקבות זאת הורתה נשיאת בית המשפט המחוזי בלוד על החלפת ההרכב שידון בתיק בכללותו. בשל כך, ולאור העומס המוטל על ההרכב החלופי שנקבע לתיק בבית משפט קמא, דיוני ההוכחות נקבעו מחדש לחודשים דצמבר 2022, וינואר ופברואר 2023.

על רקע התפתחויות אלו הוגשה הבקשה שלפניי.

טענות הצדדים

7. בבקשה שלפניי טוענת המדינה שמסוכנותו של המשיב נלמדת מהמעשים המיוחסים לו ומהחשש האינהרנטי לשיבוש הליכי משפט בעבירות אלו. הוטעם כי תסקיר שירות המבחן שלילי, ואינו כולל המלצה לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. לכן, ובהצטרף למועדי דיוני ההוכחות שנדחו כאמור לעיל, מבקשת המדינה להאריך את מעצרו של המשיב בתשעים ימים נוספים.

8. בדיון שהתנהל לפניי ביום 11.10.2022 טענה באת-כוחו של המשיב כי האישומים בגין העבירות שבוצעו בבת האמצעית ובבת הקטנה עניינם מעשים מגונים, אשר כשלעצמם אינם מצדיקים מעצר עד תום ההליכים. לשיטתה, הואיל והבת הגדולה - היא המתלוננת הראשית בתיק - לא נמצאת בארץ, וכן משום שעל פי מזכר שהיא שלחה להגנה, אין בכוונתה להגיע לארץ כדי למסור עדות בתיק העיקרי, ובהצטרף להתמשכות ההליכים בתיק, יש מקום לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. בא-כוחה של המדינה התנגד, וטען כי שחרורו של המשיב לחלופת מעצר עלול להשפיע על מצב הנפשי, ועל סיכויי מתן עדות על ידו. כמו כן, ציין כי בניגוד לבת הגדולה, אשר אינה נמצאת בארץ, הרי שעל הבת האמצעית והבת הקטנה המצויות בארץ ניתן לצוות להעיד על פי חוק. על כן, יש להותיר את המשיב במעצר כמבוקש.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשה על נספחיה ושמעתי את טענות הצדדים בעל-פה, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

10. הלכה פסוקה היא כי בבקשה להארכת מעצר מעבר לתקופה של תשעה חודשים יש להידרש לאיזון שבין חזקת החפות וזכותו של הנאשם לחירות לבין הבטחת ביטחון הציבור ותקינות ההליך השיפוטי. איזון זה ייעשה באמצעות בחינתם של שיקולים שונים, וביניהם עוצמת מסוכנותו של הנאשם והחשש מפני שיבוש הליכי משפט, מהעבר האחד, וחלוף הזמן והאפשרות להפחתת הסיכונים במסגרת חלופת מעצר, מהעבר השני (ראו מני רבים: בש"פ 7296/13 מדינת ישראל נ' ניאמצ'יק, פסקה 10 (5.1.1.2013); בש"פ 3311/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (13.5.2014); בש"פ 2402/20 מדינת ישראל נ' חרלנוב, פסקה 5 (21.4.2020); בש"פ 1829/22 מדינת ישראל נ' חטואל, פסקה 12 (3.5.2022)).

11. בעניינו, למשיב מיוחסות עבירות מין בשלוש מבנותיו - ריבוי מעשי סדום, גרם מעשי סדום ומעשים מגונים בביתו הגדולה; ריבוי מעשים מגונים בביתו האמצעית ובבתו הקטנה. נסיבות המעשים המדוברים, לפי המפורט בכתב האישום, ובכללן גילן הצעיר של כל אחת מהבנות עת החל המשיב לבצע בה את מעשיו (גיל 13) התמשכותם על פני שנים (עד גיל 19 ביחס לבת הגדולה ועד גיל 17 ביחס לבנות האמצעית והקטנה) והתדירות השיטתית המאפיינת אותם - מקנים משנה חומרה לאישומים. מסקנת שירות המבחן ברורה, ולפיה נשקפת מסוכנות מצד המשיב הן כלפי המתלוננות והן כלפי קטינות אחרות. נוסף על אלו, היעדר שיתוף הפעולה מצד המשיב כמו גם מצד המתלוננות עם רשויות אכיפת החוק יש בו כדי להגביר את המסוכנות הנשקפת מהמשיב, ולא להפך. מכאן שאני מוצא כי מסוכנותו של הנאשם גבוהה.

12. יתר על כן, מקובלת עלי קביעתו של בית משפט קמא גם ביחס לקיומו של חשש ממשי משיבוש הליכי משפט. זאת, בראש ובראשונה מפאת החשש האינהרנטי המתקיים בעבירות מין במשפחה ככלל, אשר נובע מההקשר המשפחתי שבו בוצעו העבירות, ומהמציאות הסבוכה והרגישה שנוצרת במערכות היחסים המשפחתיות לאחר חשיפת האירועים (בש"פ 3572/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (16.6.2020); בש"פ 6958/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (30.10.2019)). סבורני כי חשש זה מתגבר בהינתן נסיבות המקרה שלפנינו: מתסקיר שירות המבחן עולה כי הרקע להגשת התלונות הוא חששן של המתלוננות שהמשיב ישוב לבצע את המעשים כלפי אחיותיהן הצעירות; לפני כעשור הוגשה תלונה שנגנזה מצד הבת הבכורה, ואולם המשיב לא חדל על פי הראיות לכאורה ממעשיו בעקבות זאת; המשיב מכחיש באופן גורף את המיוחס לו, וגורס כי הרקע לתלונות טמון בהקפדתו על כללי הצניעות ההלכתיים בבית. נסיבות אלה מגבשות מצב דברים לכאורי אשר מעלה אפשרות ממשית שאם המשיב ישוחרר לחלופת מעצר הוא עלול ליצור קשר עם מי מהמתלוננות, וחשש כבד שעצם השחרור יגביר את הלחץ בו הן נתונות ממילא. כך או כך, עלול להיגרם שיבוש של הליכי המשפט המתנהלים נגד המשיב.

13. באשר לבחינת חלופת מעצר, הרי שאיני סבור שחל לעת הזו שינוי בנסיבות המצדיק סטייה מהמסקנה אליה הגיע בית משפט זה בבש"פ 3238/22, לפיה קיימת הצדקה להותיר את המשיב מאחורי סורג ובריח. למעשה, שינוי נסיבות כגון דא לא עמד ביסוד טענות באת-כוחו של המשיב (מעבר לחלוף הזמן הנוסף של חמישה חודשים והעיכוב בתחילת המשפט בשל החלפת המותב - שינויים שאין בכוחם להטות את הכף בעת הזו לטובת שחרור לחלופת מעצר, שאינה מאיינת בצורה הדוקה מסוכנות וחשש לשיבוש). חלף זאת הטילה באת-כוח המשיב את עיקר יהבה על הסיכויים הנמוכים ממילא לכך שהבת הגדולה, כמו גם שתי אחיותיה, יעלו לדוכן העדים. לטענתה, סיכויים נמוכים אלו הם שמצדיקים את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר כבר עתה. אין בידי לקבל טענה זו.

14. הלכה היא כי כאשר שחרור הנאשם לחלופת מעצר עלול לגרום למתלוננת להימנע ממסירת עדותה או לא להעיד באופן חופשי, בשל מצוקה או לחץ נפשיים, הרי שיש בכך שיקול חשוב התומך בהותרת הנאשם במעצר לפחות עד למסירת העדות (השוו: בש"פ 3883/19 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 (11.6.2019); בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (2.2.2020)). אכן, פעמים רבות החשש מפני שחרורו של נאשם המואשם בעבירות מין בתוך

המשפחה טמון בסיכון שיופעל על המתלוננת לחץ נפשי אשר יפגע ביכולתה או ברצונה להעיד (בש"פ 4514/04 מדינת ישראל נ' פלוני (16.5.2004); בש"פ 8567/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.11.2016); בש"פ 9901/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 (20.12.2016)).

15. סבורני כי הרושם שכוונת הבת הגדולה, לפחות כפי שהוא מסתמן בשלב זה, היא להימנע מעדות, אינו מאיין את הטעם להמשך מעצרו של המשיב לפחות עד שתתבהר התמונה בעניין זה. אין זה מופרך להניח שהסיכוי כי הבת הבכורה תגיע בכל זאת לארץ לצורך מסירת עדות, מושפע באופן ממשי מתנאי מעצרו של המשיב, ומהפוטנציאל שייצור קשר עם המתלוננות. אל לנו להקדים מאוחר למוקדם: דווקא במצבים שבהם קיים קושי לשכנע מתלוננת בעבירת מין במשפחה לעלות לדוכן העדים, יש לנהוג בזהירות יתרה, ובוודאי שאין "להרים ידיים" ולוותר מראש על הסיכוי - גם אם אינו גבוה - כי תבחר בכל זאת להעיד. אדרבה, עלינו לעשות כמיטב יכולתנו על מנת שעדותה תתאפשר בנסיבות העניין. שחרור המשיב בטרם התבררה סופית נכונות המתלוננות להעיד נגדו בוודאי אינו משרת מטרה זו.

16. בהקשר זה ראוי להוסיף כי על אף שהבת הגדולה היא המתלוננת המרכזית בענייננו, שתי אחיותיה אף הן מתלוננות, הגם שביחס למעשים פחות חמורים, ואף לשאלת נכונותן להעיד יש משמעות לא מבוטלת. ניתן להניח כי שחרורו של המשיב עלול להשפיע גם על נכונותן של שתי האחיות הללו להעיד, תהיה עוצמתה של נכונות זו אשר תהיה, ובעקיפין - בשל הקשר המשפחתי שבין המתלוננות - אולי גם על נכונותה של האחיות הגדולה להעיד. מערך ההשפעות הפוטנציאלי והסבך הזה מדגים את חשיבותו של החשש האינהרנטי משיבוש הליכים שקם בעבירות אלו, ואין להקל בו ראש (בש"פ 3572/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (16.6.2020)).

17. לקראת סיום אציין כי ראוי שהמדינה תעשה את מיטב המאמצים לשם הבאתן של המתלוננות למתן עדות בהקדם האפשרי (והדברים אמורים ביתר שאת ביחס להעדת הבת האמצעית והבת הקטנה, אשר נמצאות כאמור בארץ), על מנת שניתן יהיה להתרשם בהקדם מהי תוחלת ההליך הפלילי בו עסקינן, וכנגזר מכך, האם מוצדק להוסיף ולהותיר את המשיב עצור במסגרתו.

18. אשר על כן, מעצרו של המשיב מוארך בתשעים ימים החל מיום 13.10.2022 או עד למתן פסק דין בתפ"ח 29506-01-22 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ל' בתשרי התשפ"ג (25.10.2022).

ש ו פ ט